

สาขาวิชาพลศึกษา
และนันทนาการ

การพัฒนาการการฝึกหัดครูพลศึกษาของไทย

ความหมาย

การพัฒนาการการฝึกหัดครูพลศึกษาของไทย (The Development of Teacher Education in Physical Education in Thailand) หมายถึง ลำดับความเป็นมาของการฝึกหัดครูพลศึกษาของไทยจากผลของการศึกษาและวิเคราะห์ทั้งในเชิงประวัติศาสตร์และในเชิงวิชาการของการฝึกหัดครูพลศึกษาของไทยมาตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน

ความเป็นมา

ตามความเป็นจริงแล้ว การฝึกหัดครูพลศึกษาของไทยได้มีมานานแล้วเกือบจะพร้อมๆ กันกับการฝึกหัดครูในสาขาวิชาสามัญอื่นๆ ดังนั้นเพื่อความชัดเจนและง่ายในการที่จะทำความเข้าใจ จะขอแยกลำดับของการพัฒนาการของการฝึกหัดครูพลศึกษาของไทยออกเป็นยุคหรือสมัยดังต่อไปนี้คือ

1. ยุคเริ่มต้น
2. ยุคหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. 2475
3. ยุคเริ่มเข้าสู่สมัยปัจจุบัน
4. ยุคปัจจุบัน

1. ยุคเริ่มต้น

ยุคเริ่มต้นนี้สามารถกล่าวได้ว่าเป็นยุคของท่านเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีโดยแท้ ทั้งนี้ก็เพราะว่า ในบรรดาผู้ที่มิบเทบาทสำคัญในการจุดประกายให้เกิดความคิดและช่วยให้มีการริเริ่มการฝึกหัดครูพลศึกษาของไทย ตลอดจนได้ช่วยให้มีการวางรากฐานให้การฝึกหัดครูพลศึกษาไทยได้มีความเป็นปึกแผ่นทันสมัย และมีความเจริญก้าวหน้าดังที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ผู้หนึ่งนั้นก็คือ ท่านเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี หรือที่รู้จักกันดีในนามของ “ครูเทพ” นั่นเอง ดังนั้นท่านเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีจึงมิใช่เป็นเพียงปรมาจารย์และ

นักการศึกษาของไทยเพียงอย่างเดียวเท่านั้น หากแต่ท่านยังได้เป็นผู้ริเริ่มให้กำเนิดและเป็นปรมาจารย์ทางด้านการศึกษาของไทย อีกด้วย

จากการที่ได้ศึกษาแนวคิดและผลงานของท่านตลอดชีวิตหน้าที่การงาน ซึ่งเริ่มตั้งแต่เมื่อครั้งที่ท่านดำรงตำแหน่งเป็นอาจารย์สอนอยู่ในโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ในปี พ.ศ. 2441 จนกระทั่งท่านได้เลื่อนตำแหน่งเป็นเจ้ากรมราชบัณฑิต เป็นเจ้ากรมตรวจและเสนาบดีกระทรวงศึกษาธิการตามลำดับและได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นหลวงไพศาลศิลปศาสตร์ เป็นพระไพศาลศิลปศาสตร์ เป็นพระยาไพศาลศิลปศาสตร์ และเป็นเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี ตามลำดับนั้น ท่านได้มีบทบาทสำคัญในการที่ช่วยกระตุ้นให้มีการริเริ่มและพัฒนาการฝึกหัดครูพลศึกษาของไทยเป็นอย่างมากตลอดเวลา ตัวอย่างเช่น หลังจากที่ได้มีการประกาศใช้หลักสูตรฉบับแรกตามโครงการการศึกษาของไทยในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อ ปี ร.ศ. 117 (พ.ศ.2441) แล้ว และในหลักสูตรตามโครงการการศึกษาฉบับนี้ได้กำหนดให้ผู้เรียนต้องเรียนวิชาพลศึกษา (หรือที่เรียกชื่อในสมัยนั้นว่า “วิชากายกรรม” หรือ “วิชาดัดคน” หรือ “วิชาการฝึกหัดร่างกาย” หรือ “วิชากายบริหาร”) ในโรงเรียนรวมอยู่ด้วยนั้น ท่านเป็นผู้หนึ่งที่สามารถทำให้มีการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาตามหลักสูตรในขณะนั้นได้ ทั้งนี้เพราะว่าในยุคนั้นสามารถที่จะกล่าวได้ว่ายังไม่มีผู้ใดมีความรู้ความสามารถพอที่จะสอนวิชาพลศึกษาตามหลักสูตรนี้ได้เลย หรือถ้ามีก็มีเป็นจำนวนน้อยมาก ดังนั้นเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีซึ่งในขณะนั้นมีบรรดาศักดิ์เป็นหลวงไพศาลศิลปศาสตร์ ได้แต่งตั้งร่างกายกรรมขึ้นมาเล่มหนึ่ง ซึ่งนับว่าเป็นตำราพลศึกษาเล่มแรก

ของไทย เพื่อช่วยให้ครูสามารถนำไปเรียนรู้ด้วยตนเองแล้วนำมาสอนนักเรียนได้ และพร้อมๆ กันนั้น เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีก็ได้เขียนบทความ แสดง ปาฐกถาและบรรยายเรื่องเกี่ยวกับ “การเอ็กเซอร์ไซส์” และ “กายกรรม” ในที่ประชุมครูอีกหลายครั้งหลายคราว และในการบรรยายในที่ประชุมครู เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ ร.ศ. 121 ในเรื่อง “ประโยชน์และวิธีสอนวาดเขียนและกายกรรม” นั้น ในตอนหนึ่งท่านได้กล่าวถึง ประโยชน์ของกายกรรมที่สำคัญพอจะสรุปได้ดังนี้ คือ (1) เป็นเอ็กเซอร์ไซส์ที่ช่วยบำรุงกล้ามเนื้อให้แข็งแรง (2) สอนให้เกิดความนิยมในความพร้อมเพรียงกัน (3) สอนให้มีวินัยสามารถทำตามคำสั่งได้ด้วย ความรวดเร็ว (4) สอนให้นักเรียนได้พักผ่อนคลายเครียดหลังจากเหนื่อยมาแล้วทั้งวัน และ (5) ช่วยให้เกิดความสง่างามแก่ตนเองและแก่โรงเรียน

นอกจากนี้ด้วยความมุ่งมั่นที่จะให้ครูสอน พลศึกษาในโรงเรียนได้อย่างดีต่อไปอีกเรื่อยๆ เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีก็ได้สละเวลาทุ่มเทกำลังกาย และกำลังใจของท่านเขียนบทความเกี่ยวกับความรู้ และแนวคิดต่างๆ ด้านพลศึกษา เช่น วิธีการสอน พลศึกษา คุณค่าของพลศึกษาและการเล่นกีฬา ลักษณะ ของน้ำใจ นักกีฬา ประโยชน์ของน้ำใจนักกีฬาและอื่นๆ อีกเป็นจำนวนมากตีพิมพ์ในวารสารของสามัคยาจารย์ สมาคม ชื่อ “วิทยาทารย์” ทั้งนี้ก็เพื่อให้ครูได้ศึกษา หาความรู้เพิ่มเติมให้เพียงพอจนสามารถที่จะสอน พลศึกษาในโรงเรียนได้ต่อไป

ในปีเดียวกันคือ ร.ศ. 121 (พ.ศ. 2445) ต่อมา เมื่อได้มีการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนในโรงเรียน ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาอีกครั้งและได้มีการบรรจุวิชากายบริหารและกีฬาต่างๆ เข้าไว้ใน หลักสูตรนี้อีกด้วยแล้วก็ยังทำให้ความต้องการครูพลศึกษาและผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการสอนวิชา พลศึกษา มีเพิ่มขึ้นอีกเป็นอันมากตามไปด้วย

องค์กรที่มีบทบาทสำคัญที่ควรจะได้ถือเป็นแม่บทในการเริ่มต้นของการฝึกหัดครูพลศึกษาของไทยเพื่อสนองความต้องการดังกล่าวมาแล้วนี้ก็คือ

คือองค์กรที่เรียกว่า “สามัคยาจารย์สมาคม” ที่ท่าน เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการ ก่อตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 1 มกราคม ร.ศ. 123 (พ.ศ. 2447) ณ บริเวณโรงเรียนสวนกุหลาบ วิทยาลัย โดยมีพระยาวิสุทธิสุทธศักดิ์เป็นสภานายก และเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีซึ่งมีบรรดาศักดิ์เป็น พระไพศาลศิลปศาสตร์ในขณะนั้นเป็นเลขานุการ และภายในสามัคยาจารย์สมาคมนี้ก็ได้มีการจัดตั้ง “สามัคยาจารย์สโมสรสถาน” ขึ้นมาเพื่อฝึกซ้อมการเล่นกีฬาและการออกกำลังกายชนิดต่างๆ ทั้งในร่ม และกลางแจ้งและทั้งกีฬาไทยและสากล เช่น หมากรูก แคมมินตัน บาร์เต็ว ห่วงสำหรับห้อยโหน กระโดด ไกล ยิมนาสติก มวยปล้ำ เป็นต้น จากการที่ได้มีการ จัดตั้งสามัคยาจารย์สโมสรสถานเพื่อจัดและสอน กิจกรรมและกีฬาต่างๆ นี้เอง จึงทำให้มีผู้ไปสมัครเข้า เรียนและอบรมเป็นจำนวนมาก สามารถนำความรู้ไป สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนได้

ในปี ร.ศ. 124 (พ.ศ. 2448) โรงเรียนฝึกหัด อาจารย์ซึ่งมีหลักสูตรการเรียนเป็นเวลา 2 ปีนั้นก็ได้มี การบรรจุวิชากายบริหารให้อยู่ในหลักสูตรด้วย วิชา กายบริหารที่ได้กำหนดให้มีการเรียนการสอนตาม หลักสูตรนี้ได้แก่ การหัดแถว การตัดกาย การเล่น ยิมนาสติก เพื่อให้ครูที่สำเร็จจากโรงเรียนฝึกหัด อาจารย์นี้สามารถสอนวิชาพลศึกษาได้ด้วย ประจวบ กับในปี ร.ศ. 126 (พ.ศ. 2450) นี้ เจ้าพระยาธรรม ศักดิ์มนตรีได้มีส่วนรับผิดชอบในงานของกรม ศึกษาธิการด้วย จึงได้ออกระเบียบให้วิชากายบริหาร เป็นวิชาความรู้พิเศษสำหรับครูในโรงเรียนชั้นประถม ศึกษาและมัธยมศึกษาด้วย สำหรับครูที่มีความรู้ความ สามารถในวิชาพิเศษนี้จะได้รับความดีความชอบ เป็นพิเศษด้วย ด้วยเหตุนี้จึงเป็นการช่วยส่งเสริมให้ สามัคยาจารย์สโมสรสถานได้เป็นศูนย์กลางของ การเรียนและการฝึกซ้อมของครูในโรงเรียนประถม ศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีความสนใจในการที่จะ เพิ่มพูนความรู้ในวิชาพิเศษของตนเองมากยิ่งขึ้นต่อไปอีกด้วย

แม้ว่าทางการได้มีวิธีการที่จะส่งเสริมและจูงใจให้ครูได้มีความสนใจที่จะศึกษาหาความรู้พิเศษในวิชา กายบริหารเพื่อนำไปใช้สอนนักเรียนเป็นอันมากตาม ที่กล่าวมาแล้วก็ตาม แต่จำนวนของครูเหล่านี้ก็ยังมี ไม่เพียงพออยู่อีกนั่นเอง ดังนั้นในปี ร.ศ. 128 (พ.ศ. 2452) เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีซึ่งดำรงตำแหน่ง เป็นเจ้ากรมตรวจของกระทรวงธรรมการในขณะนั้น ได้ผลักดันให้มีการจัดตั้งสถานศึกษาวิชาพลศึกษา สำหรับครูขึ้นเป็นแห่งแรกในประเทศไทยในสามัคยาจารย์สโมสรสถานเรียกว่า “สโมสรกายบริหาร” โดยมีความมุ่งหมายสำคัญเพื่อฝึกหัดครูให้มีความรู้พิเศษ ในวิชาการจัดระเบียบแถว การหัดคัดคน การหัดยิม นาสติก และกีฬาต่างๆ ในตอนเย็นและค่ำเพื่อจะได้นำ ความรู้ไปสอนนักเรียนตามหลักสูตรต่อไป ผู้เรียน ส่วนมากจึงมักจะเป็นผู้ที่ เป็นครูสอนอยู่แล้ว ตามโรงเรียนต่างๆ ในระดับชั้นประถมศึกษาและ มัธยมศึกษาอยู่

หลังจากได้มีการตั้งสโมสรกายบริหารเพื่อ ฝึกหัดครูให้มีความรู้ความสามารถในวิชาพิเศษในการ สอนพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยม ศึกษาแล้ว ก็ได้มีการส่งเสริมและปรับปรุงให้มีการ จัดการเรียนการสอนและการเตรียมครูเพื่อให้พร้อมที่ จะไปสอนวิชาพลศึกษาเป็นระยะๆ อีกหลายครั้ง เช่น ในร.ศ. 129 (พ.ศ. 2453) ได้มีการประกาศใช้หลักสูตร क्रमูลซึ่งในหลักสูตรक्रमูลนี้มีวิชาหมวดกายบริหาร ซึ่งประกอบไปด้วยวิชาการเข้าแถว วิชาการหัดการ เข้าแถว การแปรขบวน การสอนดิสซิบลิน การ โลดโผนโจนทะยาน การหัดวิ่งกระโดด ยิมนาสติก การหกโหนโยนไกว และการเล่นต่างๆ ที่ทำให้ร่างกายแข็งแรงรวมอยู่ด้วย ในปี ร.ศ.130 (พ.ศ. 2454) สโมสรกรีฑาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสโมสรวิชา กายบริหารก็ได้เปิดสอนกายบริหารให้แก่ครูและนักเรียน ที่มีความสนใจในตอนเย็นและตอนค่ำเพิ่มขึ้นอีก และ ในปี ร.ศ. 132 (พ.ศ. 2456) กระทรวงศึกษาธิการ ได้บรรจุวิชาญูจิตสู (jujitsu) เข้าสอนในโรงเรียน

ระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาและได้ให้มีการ เขียนตำราเพื่อให้ใช้สอนวิชาญูจิตสูในโรงเรียนได้ อีกด้วย

ในปี ร.ศ. 132 (พ.ศ. 2456) เจ้าพระยาธรรม ศักดิ์มนตรี ซึ่งมีบรรดาศักดิ์เป็นพระไพศาลศิลป- ศาสตร์และในขณะนั้นดำรงตำแหน่งเป็นเจ้ากรมตรวจ ของกระทรวงธรรมการได้มีความเห็นว่าเป็นเพื่อการ ฝึกหัดครูทางพลศึกษามีความคล่องตัวยิ่งขึ้น จึงได้ปรับปรุงสโมสรกายบริหารซึ่งสังกัดอยู่ในสามัค- ยาจารย์สโมสรสถานเดิมนั้นขึ้นเป็น “ห้องพลศึกษา กลาง” ทั้งนี้เพื่อจะได้ทำหน้าที่ผลิตครูให้ไปจัดและ ดำเนินการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาได้อย่างกว้าง ขวางและได้ผลดียิ่งขึ้น โดยในชั้นแรกนี้ได้ใช้สถานที่ อาคารของโรงเรียนมัธยมวัดราชบูรณะ (โรงเรียนสวน กุหลาบในปัจจุบันนี้) และได้แต่งตั้งให้หลวงเชษฐพล ศิลปี (ม.ล.เล็ก อิศรางกูร) เป็นผู้อำนวยการและเป็น อาจารย์สอน การเรียนการสอนก็ยังเป็นในตอน เย็นและตอนค่ำอยู่เหมือนเดิม สำหรับสโมสรกรีฑา ของสามัคยาจารย์สโมสรสถานเดิมนั้น นอกจากจะมี การสอนวิชากายบริหารดังเช่นเคยแล้วพอมานในปี ร.ศ. 133 (พ.ศ. 2457) ก็มีการสอนวิชามวยฝรั่งและ มวยญี่ปุ่น คือ ญูจิตสูในตอนเย็นและค่ำเพิ่มขึ้นมาอีก ด้วย นอกจากนั้นในปีเดียวกันนี้กระทรวงธรรมการก็ ได้ออกเป็นระเบียบมาว่าครูหรือนักเรียนที่สามารถ สอบผ่านวิชากายบริหารจะได้รับประกาศนียบัตร เป็นครูพิเศษในวิชากายบริหารบรรจุให้ได้รับเงินเดือน ชั้นต้น 20 บาท สำหรับผู้ที่ เป็นครูอยู่แล้วก็จะได้รับ ความดีความชอบเป็นพิเศษอีกต่างหาก

ในวันที่ 19 มิถุนายน พ.ศ. 2459 (ร.ศ. 135) เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีได้รับพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงธรรมการ ท่านได้มีความเห็นว่าพลศึกษาเป็นวิชาที่มีบทบาท สำคัญวิชาหนึ่งของโรงเรียนในการที่จะช่วยพัฒนา ชาวชนให้มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมได้อย่างแท้จริง จึงควรจะมีครูที่มี

ความรู้ความเข้าใจในวิชาพลศึกษาเป็นอย่างดี ช่วยสอนในโรงเรียนให้เพียงพอด้วย ดังนั้นเพื่อสนองเจตนารมณ์ดังกล่าวนี้ ท่านจึงได้ประกาศยกระดับห้องพลศึกษากลางที่มีอยู่เดิมเป็น “โรงเรียนพลศึกษา กลาง” เมื่อปี พ.ศ. 2462 (ร.ศ. 138) โดยมีหลวงเชษฐพลศิลป์เป็นอาจารย์ใหญ่ และได้มีการกำหนดตารางสอน รายวิชา วัน เวลา และอาจารย์ผู้สอนไว้ว่าให้มีการเรียนตั้งแต่เวลา 2 ล.ท. ถึง 6 ล.ท. (หลังเที่ยง) ทุกวัน เช่น วันจันทร์มีเรียน 3 วิชา คือ มวยฝรั่ง อาจารย์ผู้สอน คือ ม.จ.วิบูลย์ สวัสดิ์วงศ์ วิชายิมนาสติก อาจารย์ผู้สอน คือ หลวงเชษฐพลศิลป์ วิชาญูญิตสู อาจารย์ผู้สอน คือ ขุนชอชลเสธร เหล่านี้เป็นต้น ผู้ที่เรียนสำเร็จตามหลักสูตรที่กำหนดไว้จะได้รับประกาศนียบัตรเพื่อแสดงวุฒิของการสำเร็จการศึกษาในระดับนั้นๆ ด้วย เช่น ผู้ที่สอบไล่ได้ตามหลักสูตรครุมัธยมพลศึกษา จะได้รับประกาศนียบัตรครุมัธยมพลศึกษา ใช้อักษรย่อท้ายชื่อว่า ป.ม.พ. ผู้สำเร็จตามหลักสูตรครูประถมพลศึกษา จะได้รับประกาศนียบัตรครูประถมพลศึกษา ใช้อักษรย่อท้ายชื่อว่า ป.ป.พ. และผู้ที่สอบไล่ได้ตามหลักสูตรครูมูลพลศึกษาจะได้รับประกาศนียบัตรครูมูลพลศึกษา ใช้อักษรย่อท้ายชื่อว่า ป.พ. ดังปรากฏในระเบียบของกระทรวงธรรมการดังต่อไปนี้คือ

ตามระเบียบของกระทรวงธรรมการ ลงวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2462 ได้กำหนดหลักสูตรและระเบียบการเรียนไว้ดังต่อไปนี้คือ

1. วิชาครูพลศึกษา จัดเป็น 4 แผนก คือ

1.1 คัดคนส่วนน้อยโยน ทำได้เอง และหัดผู้อื่นได้ด้วย

1.2 มวยไทย มวยฝรั่ง ฟันดาบ ทำได้เอง และหัดผู้อื่นได้ด้วย

1.3 ญูญิตสู ทำได้เองและหัดผู้อื่นได้ด้วย

1.4 วิชาลูกเสือ

ก. ระเบียบแถว รู้จักแบบฝึกหัด เสือป่า รำบ ทำได้ทั้งเป็นลูกแถวและเป็นผู้บังคับบัญชา

ข. ข้อบังคับลักษณะปกครองลูกเสือ แบบสั่งสอนเสือป่าและลูกเสือ เทศนาเสือป่า

ค. คัดกาย รัฐบาล ทำได้และหัดผู้อื่นได้ด้วย

ง. สอบวิชาลูกเสือเอกได้แล้ว

2. นอกเหนือจากความรู้ทางพลศึกษาโดยเฉพาะต้องมีความรู้สามัญไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วย

3. สอบไล่ได้ทั้ง 4 อย่าง ได้ประกาศนียบัตรเป็นครุมัธยมพลศึกษา ใช้อักษรท้ายชื่อว่า ป.ม.พ. สอบได้ 3 อย่างได้ประกาศนียบัตรเป็นครูประถมพลศึกษา ใช้อักษรชื่อว่า ป.ป.พ. สอบไล่ได้ 2 อย่างได้ประกาศนียบัตรเป็นครูมูลพลศึกษา ใช้อักษรย่อท้ายชื่อว่า ป.พ.

4. ผู้สอบไล่ได้ครูมูลสามัญศึกษา ถ้าสอบไล่ได้ครูมูลพลศึกษาด้วยให้เลื่อนชั้นเป็นครูประถมสามัญศึกษา ผู้สอบไล่ได้ครูประถมสามัญศึกษาถ้าสอบไล่ได้ครูประถมพลศึกษาด้วยจะได้เลื่อนชั้นเป็นครุมัธยมสามัญศึกษา

และระเบียบตามที่กล่าวนี้พอวันที่ 28 มกราคม ปีเดียวกัน (ขณะนั้นขึ้นปีศักราชใหม่ในเดือนเมษายน) ก็ได้มีการแก้ไขในบางส่วนเสียใหม่ว่า “ผู้ที่ได้ไปศึกษาในโรงเรียนฝึกหัดผู้กำกับลูกเสือในพระบรมราชูปถัมภ์สำเร็จได้รับพระราชทานประกาศนียบัตรกับเข็มเครื่องหมายแล้วไม่ต้องสอบวิชาลูกเสือตามข้อ 1 (4) แห่งระเบียบการฝึกหัดครูพลศึกษาลงวันที่ 12 ธันวาคม 2462”

ตามระเบียบของกระทรวงธรรมการที่ได้วางไว้นี้ปรากฏว่ามีผู้สอบได้ประกาศนียบัตรวุฒิต่างๆ ในปีต่างๆ ในตอนแรกๆ นั้นมีจำนวนน้อยมาก เช่น

พ.ศ. 2462 มีผู้สอบได้วุฒิกูมูลพลศึกษา 3 คน คือ 1. นายซำ ครีธารณย์ 2. นายวิท ดุทยานนท์ และ 3. นายสุคนธ์ สรพงษ์

พ.ศ. 2463 มีผู้สอบได้วุฒิกูประถมพลศึกษา 3 คน คือ 1. นายมณี สุขุมวัฒน์ 2. นายประสิทธิ์ นุณยารมย์ และ 3. นายสิทธิ จารุนาค สำหรับผู้สอบ

ได้วุฒิประโยคครูมูลพลศึกษา มี 5 คน คือ 1. นายเลื่อน อาสนานนท์ 2. นายจัน อรุณโรจน์ 3. นายทองคำ วรารัตน์ 4. นายนิยม ทองชิต และ 5. นายช่อม มีนะกรรม ส่วนผู้สอบไล่ประโยคครูพลศึกษาได้ และเป็นผู้สอบไล่ประโยคครูมูลสามัญแล้วให้ได้เป็นครู ประถมสามัญมี 2 คน คือ 1. นายเลื่อน อาสนานนท์ และ 2. นายจัน อรุณโรจน์

พ.ศ. 2464 มีผู้สอบได้วุฒิประโยคครูประถม พลศึกษา 5 คน คือ 1. นายศิริ มงคลวัจน์ 2. นายหลิว ลีมุขทอง 3. นายทิม อติเปรมานนท์ 4. นายมณี สุขุมวัจน์ และ 5. นายนิยม ทองโต ผู้สอบไล่ได้ประโยค ครูสามัญแล้วมาได้ครูมูลพลศึกษาให้ได้ประโยคครูมูล ประถมสามัญ มี 2 คน คือ 1. นายทรง เอกะบุศย์ และ 2. นายทองหล่อ เสถียรสุนทร ส่วนผู้ที่สอบได้ ประโยคครูมูลพลศึกษาในปีเดียวกันนี้มี 4 คน คือ 1. นายเอียน เจียเชียรสุน 2. นายวาศ อัมละมัย 3. นายศิริ มิ่งประเสริฐ และ 4. นายอา จิตร

ต่อมาในปี พ.ศ. 2466 กระทรวงศึกษาธิการ (เดิมกระทรวงธรรมการ) ซึ่งมีท่านเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี เป็นเสนาบดี ในขณะที่นั้นได้พิจารณาเห็นว่าเพื่อให้ครูพลศึกษาได้เป็นกำลังอันสำคัญในการที่จะพัฒนากิจการทางด้านลูกเสือของชาติตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งพระราชทานกำเนิดลูกเสือไทยมาตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2454 แล้วนั้น จึงได้มีคำสั่งของ กระทรวงศึกษาธิการ ที่ 16/1702 ลงวันที่ 18 มิถุนายน พ.ศ. 2466 ว่า วิชาลูกเสือตามข้อ 1(4) ตามระเบียบของกระทรวงธรรมการ ลงวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2462 นั้นเป็นวิชาบังคับ แม้จะสอบวิชาแผนกอื่นๆ ได้แล้วทั้ง 3 แผนกก็ตาม ถ้ายังสอบวิชาลูกเสือไม่ได้ก็ยังไม่ถือว่าได้รับประกาศนียบัตรนั้นๆ ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นเครื่องรับประกันว่าครูพลศึกษาทุกคน จะต้องมีความรู้ความสามารถที่จะไปจัดและดำเนินการเรียนการสอนลูกเสือควบคู่กับวิชาพลศึกษาด้วย

ในปีพ.ศ. 2466 ปีเดียวกันนี้กระทรวงศึกษาธิการ (เดิมกระทรวงธรรมการ) ในระหว่างที่เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีเป็นเสนาบดีเช่นเดียวกัน ได้มีความเห็นว่ เพื่อความเหมาะสมและมีความชัดเจนยิ่งขึ้น จึงได้ออก คำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2466 แก่ไขระเบียบการฝึกหัดครูและหลักสูตรครูมูล ครูประถม และครูมัธยม โดยกำหนดว่าชั้นครู มูลพลศึกษา ให้เรียกว่า “ผู้สอนพลศึกษาชั้นตรี” ใช้อักษรย่อท้ายชื่อว่า พ.ค. ครูชั้นประถมพลศึกษา ให้เรียกว่า “ผู้สอนพลศึกษาชั้นโท” ใช้อักษรย่อท้ายชื่อว่า พ.ท. และครูมัธยมพลศึกษาให้เรียกว่า “ผู้สอน พลศึกษาชั้นเอก” ใช้อักษรย่อท้ายชื่อว่า พ.อ. และ ต่อมาในปี พ.ศ. 2467 กระทรวงศึกษาธิการ ได้มี ความเห็นว่ เพื่อให้ผู้สอนวิชาพลศึกษาได้มีความรู้ใน วิชาสามัญทันต่อเหตุการณ์สูงขึ้นจึงได้ออกระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2467 เพื่อแก้ไขระเบียบการฝึกหัดครูพลศึกษาลงวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2462 ให้ครูหรือผู้ที่จะมาเรียนวิชา พลศึกษาต้องมีความรู้สามัญไม่ต่ำกว่าชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 ไว้ด้วย และนอกจากนั้นในปีเดียวกันนั้นทาง กระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นความสำคัญและ ประโยชน์ของการเล่นฟุตบอล ซึ่งครูพลศึกษาสามารถ ที่จะนำไปใช้สอนนักเรียนเพื่อให้มีการพัฒนาการทั้ง ทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และ สังคม ตลอดจน การมีระเบียบวินัย มีน้ำใจนักกีฬาได้เป็นอย่างดี จึง ได้จัดวิชาฟุตบอลเป็นอีกชุดหนึ่งสามารถที่จะใช้สอบ เพื่อเลื่อนเป็นผู้สอนพลศึกษาในระดับชั้นต่างๆ ได้อีก ด้วยตามคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2467

2. ยุคหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง ใน พ.ศ. 2475

ในระยะเริ่มแรกของยุคนี้หลักสูตรและการ ดำเนินการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนพลศึกษา กลางส่วนใหญ่ยังเป็นไปในลักษณะของการเรียนภาค ปฏิบัติในคอนเซ็นและคอนค้ำ สถานที่เรียนก็ยังคงอยู่ในโรงเรียนมัธยมวัดราชบูรณะเหมือนเดิม แต่ต่อมาเมื่อได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองและมี

การประกาศใช้แผนการศึกษาชาติขึ้นใหม่เมื่อ พ.ศ. 2475 และในแผนการศึกษาชาตินั้นได้กำหนดความมุ่งหมายของการศึกษาไว้ว่า “เพื่อความสมบูรณ์แห่งพสกนิกรสยาม จึงควรได้จัดการศึกษาทั้ง 3 ส่วนล้วนพอเหมาะกัน คือ 1. จริยศึกษา-อบรมให้มีศีลธรรมอันดีงาม 2. พุทธิศึกษา-ปัญญาให้มีความรู้ และ 3. พลศึกษา-ฝึกหัดให้เป็นผู้มีร่างกายบริบูรณ์” ดังนั้นเพื่อสนองเจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับดังกล่าวนี้ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดตั้งกรมพลศึกษาขึ้นเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2476 ดังปรากฏในพระราชบัญญัติการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2476 มาตรา 12 ความว่า “การที่รัฐบาลตั้งกรมพลศึกษาขึ้นก็เพราะต้องการให้นักเรียนและลูกเสือมีจิตใจเป็นนักกีฬาเพราะประเทศต่างๆ เขามีความประสงค์เช่นนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศเราควรจะดำเนินการตามด้วยเพื่อให้พลเมืองของเรามีความแข็งแรง” โดยมีพระยาประมวลวิชาพล เป็นผู้รักษาการในตำแหน่งอธิบดีในระยะเริ่มแรกและในภายหลังต่อมาในวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2477 จึงได้แต่งตั้งให้นายนาวาเอกหลวงสุกขลาศัยมาดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมพลศึกษาแทนต่อไป และได้ย้ายโรงเรียนพลศึกษากลางจากกรมศึกษาธิการมาอยู่ในสังกัดกรมพลศึกษาและได้แต่งตั้ง นายนาค เทพหัสดิน ณ อยุธยา เป็นอาจารย์ใหญ่ เมื่อ พ.ศ. 2477 เมื่อนายนาวาเอกสุกขลาศัยได้มาดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมพลศึกษาแล้วก็เริ่มของบประมาณจากรัฐบาลมาเพื่อทำการก่อสร้างสนามกีฬาแห่งชาติดังปรากฏในหมายกำหนดการพระราชพิธีพระฤกษ์กรีฑาสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2480 ความว่า “นายกรัฐมนตรีรับบัญชาคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ว่า ตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างกรีฑาสถานแห่งชาติ ที่ตำบลหอวัง กรุงเทพฯ นั้น บัดนี้การได้ดำเนินมาถึงเวลาสมควรจะประกอบการก่อพระฤกษ์ได้แล้ว กระทรวงธรรมการได้นำความเสนอต่อคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ มีบัญชาให้กำหนดการพระราชพิธีก่อพระฤกษ์ดังรายการต่อไปนี้ วันที่ 10 กุมภาพันธ์

เจ้าพนักงานจัดการแต่งที่ เจ้าพนักงานราชพิธีเชิญ พระพุทธปฏิมาชัยวัฒน์ไปประดิษฐาน ณ พระราชพิธีมณฑล ตั้งเครื่องนมัสการอาสนสงฆ์และทอดพระราชอาสน์ไว้พร้อม

เวลา 9 นาฬิกา 30 นาที โปรดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการไปยังพระราชพิธีมณฑล ประเคนผ้าไตรแก่พระสงฆ์ 9 รูป พระสงฆ์ครองผ้าเสร็จกลับมานั่งเหนืออาสน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการจุดเทียนเครื่องนมัสการ พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์

เวลา 10 นาฬิกา 30 นาที คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ไปยังพระราชพิธีมณฑล ประทานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ทรงจุดเทียนเครื่องนมัสการ ทรงศีลแล้วโปรดให้อาลักษณ์อ่านประกาศพระราชปรารภจบแล้ว ระหว่างพระฤกษ์เวลา 10 นาฬิกา 45 นาที ถึงเวลา 11 นาฬิกา 46 นาที ประทานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ทรงก่อพระฤกษ์กรีฑาสถานแห่งชาติ ไห่ลั่นฆ้องชัย พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา พราหมณ์เป่าสังข์ ชาวพนักงานประโคมแตรบัณเฑาะว์และเครื่องดุริยางค์ ประทานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ทรงหลั่งน้ำพระมหาสังข์ ทรงประเคนจตุปัจจัยไทยธรรม พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์กลับเป็นเสร็จการ” และในโอกาสเดียวกันนั้นก็ดำเนินการสร้างอาคารเรียนของโรงเรียนพลศึกษากลางขึ้นใหม่ เมื่อการก่อสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงได้ย้ายโรงเรียนพลศึกษากลางมาอยู่ที่อาคารหลังใหม่นี้ เมื่อปลายปี พ.ศ. 2481

ในปี พ.ศ. 2478 เป็นปีที่มีความสำคัญสำหรับครูพลศึกษาและผู้เล่นกีฬาเป็นอย่างมากอีกปีหนึ่ง คือเป็นปีที่เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี อดีตเสนาบดีกระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นปรมาจารย์ทางการศึกษาและพลศึกษาของไทยได้ประพันธ์บทเพลงกราวกีฬา โดยมีเนื้อร้องที่ครอบคลุมคุณค่าและประโยชน์ของการพลศึกษาและการเล่นกีฬามอบให้โรงเรียนพลศึกษากลาง เพื่อให้ครูผู้สอนพลศึกษาและ

ผู้เล่นกีฬาทุกคนได้นำไปร้องประกอบในการสอน พลศึกษาและการเล่นกีฬาเพื่อจะได้ระลึกถึงคุณค่า และประโยชน์ของการเล่นกีฬาว่าการสอนพลศึกษา และการเล่นกีฬาในแต่ละครั้งนั้นควรจะให้เป็นที่ไป ตามเนื้อร้องของเพลงกราวกีฬานี้มากกว่าการแพ้นะหรือ สีนจ่างรางวัลอื่นใด เพลงกราวกีฬาที่เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีประพันธ์ขึ้นมานั้นนอกจากจะเป็นเพลงที่มีความเป็นอมตะมีการร้องทุกยุคทุกสมัย ทุกวัยทุกเพศและมีเนื้อร้องที่มีความง่ายต่อความเข้าใจในคุณ ประโยชน์ของการกีฬาแล้วยังเป็นเพลงที่มีทำนอง

เร้าใจชวนให้ร้องเป็นอย่าง มากอีกด้วย ดังนั้นเพลง กราวกีฬานี้จึงได้มีการนำมาร้องในเวลาสอนพลศึกษา เวลาเล่นกีฬาและแข่งขันกีฬาด้วยความสนุกสนาน ทุกครั้งเป็นประจำตั้งแต่ในอดีตจนกระทั่งมาถึงในปัจจุบันนี้ และเพลงกราวกีฬานี้เองจึงถือได้ว่าเป็น อนุสรณ์ของกลเม็ดในวิธีการสอนคุณประโยชน์ของ การพลศึกษาและการกีฬาได้เป็น อย่างดีที่ท่านเจ้า พระยาธรรมศักดิ์มนตรีได้ฝากไว้ ครูพลศึกษาตลอด จนผู้เล่นกีฬาทุกคนควรจะได้จดจำไว้ตลอดเวลา โดย จะขอนำเนื้อร้องเพลงกราวกีฬานี้มาไว้ดังต่อไปนี้

	พวกเรานักกีฬาใจกล้าหาญ	เชียวชาญชิงชัยไม่ย่อ
	คราวชนะรุกใหญ่ไม่รีรอ	คราวแพ้ก็ไม่ท้อกัดฟันทน
(สร้อย)	อิม อิม อิม อิม กีฬา กีฬา เป็นยาวิเศษ ฮาไฮ้ ฮาไฮ้ กีฬา กีฬาเป็นยาวิเศษ	
	แก้กองกิเลสทำคนให้เป็นคน	ผลของการฝึกคน เล่นกีฬาสากล ตาละล้า
	ใจคอมั่นคงและทรงศักดิ์	รู้จักที่หนีและที่ไล่
	รู้แพ้รู้ชนะรู้ถ้อย	ไว้ใจได้ทั่วทั้งรักชัง
(สร้อย)		
	ไม่ชอบเอาเปรียบเฉียบแข่งขัน	สู้กันซึ่งหน้าไม่ลับหลัง
	มัวส่วนตัวเมื่อเหลือกำลัง	เกลียดชังการเล่นเห็นแก่ตัว
(สร้อย).....		
	เล่นรวมกำลังกันทั้งพวก	เอาชัยสะดวกมิใช่ชั่ว
	ไม่ว่างานหรือเล่นเป็นไม่กลัว	ร่วมมือกันทั่วก็ไชโย
(สร้อย)		

ปี พ.ศ. 2479 โรงเรียนพลศึกษากลางจึงได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรที่เหยยไช้อยู่เดิมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2462 เป็นหลักสูตรใหม่และในหลักสูตรใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลงได้มีการแบ่งหลักสูตรออกเป็น 2 หมวดวิชา คือ 1. หมวดวิชาบังคับ และ 2. หมวดวิชาไม่บังคับ

ในหมวดวิชาบังคับประกอบด้วยวิชาจรรยาวิชา ลูกเสือ วิชาสุขศึกษา วิชาการปฐมพยาบาล วิชากายบริหาร วิชาการกีฬาและวิชาการกีฬา เฉพาะวิชากีฬา

นั้นมีการแบ่งออกเป็นสองแผนก คือ แผนกกีฬาหญิง และแผนกกีฬาชาย ในแผนกกีฬาหญิงนั้น ได้แก่ เนตบอลและวอลเลย์บอล ส่วนในแผนกกีฬาชายนั้น ได้แก่ บาสเกตบอล ตะกร้อ และ ฟุตบอล

ในหมวดวิชาไม่บังคับได้แบ่งออกเป็น 4 ชุด คือ 1. มวยไทยและมวยสากล 2. กระบี่กระบองและ ฟันดาบ 3. ดัดตนส่วนห้อยโหน (ยิมนาสติก) และ 4. ยูจิตสู (ยูโด)

ผู้ที่สอบในหมวดวิชาบังคับได้หมดทุกวิชา จะ
 ได้วุฒิประโยคผู้สอนพลศึกษาตรี(พ.ต.) ผู้สอบวิชา
 บังคับได้หมดทุกวิชาพร้อมกับสอบวิชาในหมวดไม่
 บังคับได้อีก 2 ชุด จะได้วุฒิประโยคผู้สอนพลศึกษาโท
 (พ.ท.) และก็เช่นเดียวกันผู้สอบในหมวดวิชาบังคับ
 ได้หมดทุกวิชาพร้อมกับสอบในหมวดวิชาไม่บังคับ
 ได้หมดอีกทั้ง 4 ชุด จะได้วุฒิประโยคผู้สอนพลศึกษา
 เอก (พ.อ.)

การจัดตารางการสอนและการเรียนการสอนใน
 วิชาต่างๆ ตามหลักสูตรนี้จะจัดไว้ในตอนบ่ายและค่ำ
 ทั้งนี้เพื่อสะดวกกับผู้เรียนชายและหญิง ซึ่งส่วน
 ใหญ่มักจะเป็นครูตามโรงเรียนต่างๆ อยู่แล้วที่มีความ
 ประสงค์ศึกษาหาความรู้เพื่อเพิ่มพูนวิทยฐานะและวุฒิ
 การเป็นครูให้สูงขึ้น สามารถมาเรียนได้ สำหรับบุคคล
 ทั่วไปๆ ไปที่มีความรู้สามัญไม่ต่ำกว่าชั้นมัธยมศึกษา
 ปีที่ 5 ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ก็
 สามารถที่จะมาสมัครเรียนได้เช่นเดียวกัน

การเรียนตามหลักสูตรนี้ทางโรงเรียนไม่มี
 ระเบียบกำหนดระยะเวลาว่าอย่างน้อยจะต้องใช้เวลา
 เรียนกี่ปีหรืออย่างมากจะต้องสำเร็จภายในระยะเวลาที่ปี
 วิชาไหนจะต้องเรียนก่อนหรือหลังก็ไม่มีการ
 กำหนดไว้หรือแม้แต่นักเรียนคนไหนมีความสะดวก
 ในวันไหนเวลาใด มีความประสงค์จะลงทะเบียนเรียน
 ในวันใดและเวลาใดก็สามารถจะกระทำได้ การเรียนก็
 ไม่ได้กำหนดไว้ว่านักเรียนจะต้องมาเรียนในทุกวิชาที่
 ลงทะเบียนไว้ คือ สามารถที่จะไปศึกษาค้นคว้าและ
 ฝึกฝนตนเองเพื่อให้มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่
 จะทำการสอบในปลายปีก็ได้ ดังนั้นในปีหนึ่งๆ
 นักเรียนที่มีความสามารถมากอาจจะลงทะเบียนหลายๆ
 วิชาหรือทุกวิชาและสมัครสอบในปลายปีหลายๆวิชา
 หรือทุกวิชาก็ได้

3. ยุคเริ่มเข้าสู่สมัยปัจจุบัน

ยุคที่เริ่มเข้าสู่สมัยปัจจุบันนี้เป็นยุคที่เริ่มจะมี
 การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน
 และระบบอื่นๆ ให้มีความสมบูรณ์และทันสมัย
 อย่างแท้จริง คือในปี พ.ศ. 2493 เป็นปีที่การฝึกหัด
 ครูพลศึกษาของไทยเริ่มเข้าสู่ยุคของการพัฒนาเพื่อ
 เข้าสู่ระบบใหม่เป็นครั้งแรก โดยโรงเรียนพลศึกษา
 กลางซึ่งเคยมีแต่เดิมนั้นได้เปลี่ยนเป็น “โรงเรียนฝึก
 หัดครูพลศึกษา” ที่มีหลักสูตรการเรียนการสอนที่
 สมบูรณ์แบบเต็มเวลาครบตามหลักของการฝึกหัด
 ครูพลศึกษาแผนใหม่ โดยกำหนดให้มีหลักสูตรของ
 การเรียนที่ประกอบไปด้วยกลุ่มวิชาใหญ่ๆ 2 กลุ่ม
 ด้วยกัน คือ กลุ่มแรกเป็นกลุ่มวิชาการที่มุ่งเสริม
 สร้างให้ครูเป็นคนที่สมบูรณ์และเป็นผู้ที่มีความรู้ความ
 สามารถและความพร้อมในทุกๆ ด้านอย่างแท้จริง
 และอีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มที่เป็นวิชาการภาคปฏิบัติใน
 ด้านกีฬาและกิจกรรมพลศึกษาต่างๆ ให้เป็นผู้ที่มี
 ความรู้ความสามารถในการใช้วิจารณญาณในการที่จะ
 จัดสอน ในการที่จะสาธิตและในการที่จะเป็นเจ้าหน้าที่
 จัดการแข่งขันและตัดสินการแข่งขันกีฬาและกิจกรรม
 ทางพลศึกษาต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพในทุก
 ระดับชั้นเรียน วิชาในแต่ละกลุ่มดังกล่าวแล้วนี้จะ
 ประกอบด้วยหมวดวิชาต่างๆ ดังต่อไปนี้

ก. วิชาในกลุ่มแรกจะประกอบไปด้วยหมวด
 วิชาต่อไปนี้

1. วิชาในหมวดวิชาครู
2. วิชาในหมวดวิชาสังคมวิทยา
3. วิชาในหมวดวิชาภาษาไทย
4. วิชาในหมวดวิชาภาษาอังกฤษ

ข. วิชาในกลุ่มที่สองจะประกอบไปด้วยหมวด
 วิชาต่อไปนี้

1. วิชาในหมวดวิชาพลศึกษาภาคทฤษฎี ได้แก่ วิชาสุขศึกษา วิชากายวิภาคและสรีรวิทยา วิชาชีววิทยา วิชาวิทยาศาสตร์การเคลื่อนไหวหรือคิเนสิโอโลยี (Kinesiology) วิชาประวัติและปรัชญาพลศึกษา วิชาลูกเสือ วิชาสุขศึกษา และวิชาอนามัยส่วนบุคคล และชุมชน

2. วิชาในหมวดวิชาพลศึกษาภาคปฏิบัติ ได้แก่ วิชากรีฑาทั้งประเภทลู่วิ่งและลาน และกีฬาต่างๆ ทั้งของไทยและสากล เช่น ฟุตบอล บาสเกตบอล วอลเลย์บอล มวยไทย มวยสากล กระบี่กระบอง วายน้ำ การช่วยเหลือนคนตกน้ำ ห่วงข้ามตาข่าย เนตบอล เกมมูลฐาน กีฬาพื้นเมืองไทย กิจกรรมเข้าจังหวะ เป็นต้น

วิชาต่างๆ ในแต่ละหมวดของแต่ละกลุ่มดังกล่าวนี้ ได้มีการจัดกระจายให้เรียนในทุกๆ ชั้นปี ตั้งแต่ปีที่หนึ่งจนถึงปีที่ห้าของหลักสูตร โดยมีข้อกำหนดและระเบียบตามหลักสูตรใหม่นี้ว่า ผู้ที่สอบวิชาต่างๆ ผ่านได้ตามหลักสูตรชั้นปีที่ 1 จะได้รับประกาศนียบัตรผู้สอนพลศึกษาตรี (พ.ต.) ผู้สอบวิชาต่างๆ ผ่านได้ตามหลักสูตรชั้นปีที่ 3 จะได้รับประกาศนียบัตรผู้สอนพลศึกษาโท (พ.ท.) ผู้สอบวิชาต่างๆ ผ่านได้ตามหลักสูตรชั้นปีที่ 5 จะได้รับประกาศนียบัตรผู้สอนพลศึกษาเอก (พ.อ.)

การรับนักเรียนเข้าเรียนตามหลักสูตรใหม่ของโรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษาแห่งใหม่นี้จะรับเฉพาะนักเรียนชายที่เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (หลักสูตรที่ใช้อยู่ในขณะนั้น) และเป็นผู้ที่ได้รับทุนจากจังหวัดต่างๆ เป็นผู้คัดเลือกส่งมาในปีแรกรับจังหวัดละ 2 คน จาก 70 จังหวัดทั่วประเทศ แต่บางจังหวัดไม่สามารถจัดส่งนักเรียนมาได้ทันตามเวลาหรือได้สละสิทธิ์ไปจึงมีนักเรียนรุ่นแรกเพียง 98 คนเท่านั้นมาเป็นนักเรียนประจำตลอดระยะเวลาการเรียนตามหลักสูตรเป็นเวลา 5 ปี

จากการที่ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครูพลศึกษาตามแผนใหม่และมีมาตรฐานตามหลักการของการฝึกหัดครูพลศึกษาตามที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ เมื่อนักเรียนได้เรียนจบตามหลักสูตรและออกไปรับราชการเป็นครูสอนตามจังหวัดต่างๆ ที่ตนเองได้รับทุนมาแล้วก็ได้ช่วยทำให้การเรียนการสอนพลศึกษาทั้งในโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาได้เริ่มเปลี่ยนโฉมหน้าใหม่เป็นอันมาก คือ ทำให้การสอนพลศึกษาเป็นการสอนที่ทำให้คนเป็นคนที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ดังนั้นการพัฒนาการการฝึกหัดครูพลศึกษาในระยะนี้จึงถือว่าเป็นระยะของการเริ่มเข้าสู่ระบบสมัยใหม่อย่างแท้จริง แต่อย่างไรก็ตามในปีพ.ศ. 2497 เมื่อกระทรวงศึกษาธิการได้ตั้งกรมการฝึกหัดครูขึ้นแล้วได้มีความเห็นว่เพื่อให้การฝึกหัดครูในทุกๆ สาขาวิชาได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงเห็นควรให้โอนโรงเรียนฝึกหัดครูในสาขาวิชาที่สังกัดอยู่ในกรมอื่นๆ รวมทั้งโรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษาซึ่งสังกัดอยู่ในกรมพลศึกษาด้วยมารวมอยู่ในความดูแลและรับผิดชอบของกรมฝึกหัดครูด้วยกันเพียงแห่งเดียว โรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษาก็ย้ายมาอยู่ในสังกัดของกรมฝึกหัดครูที่ตั้งขึ้นมาใหม่ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาแต่ในระยะแรกๆ นั้นกรมฝึกหัดครูยังไม่มีสถานที่และบุคลากรที่จะดูแลและรับผิดชอบเองได้จึงได้ฝากให้กรมพลศึกษาเป็นผู้ดำเนินการดูแลต่อไปเช่นเดิมก่อน

สำหรับกรมพลศึกษานั้น เมื่อโรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษาได้ย้ายไปอยู่ภายใต้สังกัดการดูแลของการฝึกหัดครูแล้ว ก็ได้พิจารณาเห็นว่า กรมพลศึกษาก็ยังมีศักยภาพทั้งในแง่ของบุคลากร สถานที่ และอุปกรณ์เพียงพอที่ดำเนินการผลิตครูพลศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อสนองความต้องการของประเทศชาติได้ จึงได้พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน โดยอาศัยหลักการอันเดียวกันกับหลักสูตรของโรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษาที่เคยมีอยู่เดิม แต่ได้ย่นระยะเวลาการเรียนจาก 5 ปีให้เหลือเพียง 4 ปี และรับนักเรียนจากผู้สำเร็จชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 6 (ตามหลักสูตรที่ใช้อยู่ในขณะนั้น) มาเรียนต่อ เมื่อเรียนจบหลักสูตร 4 ปี ตามที่ได้วางไว้แล้ว จะได้รับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (พลศึกษา) หรือ ป.กศ.สูง (พลศึกษา) สำหรับผู้ที่เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 8 หรือเตรียมอุดมศึกษาก็สามารถเข้ามาเรียนต่อในหลักสูตร 2 ปี เมื่อสำเร็จแล้วจะได้รับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (พลศึกษา) หรือ ป.กศ.สูง (พลศึกษา) เช่นเดียวกันจากการพัฒนาหลักสูตรตามแนวที่กล่าวนี้ เมื่อได้นำเสนอกระทรวงศึกษาธิการแล้วก็ได้ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งสถานศึกษาชื่อว่า “วิทยาลัยพลศึกษา” ตามหลักสูตรนี้ได้และให้อยู่ภายใต้การดูแลและดำเนินการของกรมพลศึกษาเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2498 โดยมี นายแพทย์บุญชุม มาร์ติน เป็นผู้อำนวยการคนแรก

ในโอกาสที่ศาสตราจารย์ นายแพทย์บุญชุม มาร์ติน ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยพลศึกษาที่ตั้งขึ้นมาใหม่ครั้งนี้ จึงนับว่าเป็นจังหวะที่ดีและความโชคดีของการพลศึกษาของไทยเป็นอย่างยิ่งที่ควรจะได้รับจารึกไว้ คือ ศาสตราจารย์นายแพทย์บุญชุม มาร์ติน ผู้นี้ นอกจากจะเป็นผู้ที่มีความสนใจในการพลศึกษาและการกีฬาเป็นอย่างมากแล้ว ยังเป็นผู้ที่มีพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ทั้งในด้านการแพทยศาสตร์การสาธารณสุขศาสตร์ ด้านหลักการของการกีฬาจากทั้งในประเทศและต่างประเทศในระดับสูงอย่างดียิ่งอีกด้วยดังนั้น ศาสตราจารย์ นายแพทย์บุญชุม มาร์ติน จึงสามารถนำความรู้และประสบการณ์จากทั้งในด้านการแพทย-ศาสตร์การสาธารณสุขศาสตร์ และหลักการทางการกีฬามาประสมประสานกันแล้วประยุกต์ใช้ในวิชาพลศึกษาแล้วนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรระบบการเรียนการสอน ตลอดจนหลักการในการดำเนินการต่างๆ ทางพลศึกษาทำให้การเรียนการสอนได้บรรลุผลเป็นที่น่าพอใจเป็นอย่างยิ่ง การเรียนการสอน ก็เป็นไปตามหลักการของวิชาพลศึกษา

อย่างแท้จริง และสอดคล้องกับหลักการของวิชาการด้านกายวิภาคและสรีรวิทยาหลักวิชาการด้านจิตวิทยาและหลักการทางด้านสังคมวิทยาอย่างแท้จริง ดังนั้นการนำหลักวิชาการหลายๆ ด้านมาประยุกต์ในวิชาพลศึกษาของศาสตราจารย์ นายแพทย์บุญชุม มาร์ติน จึงเป็นที่ยอมรับและยกย่องในหมู่นักการพลศึกษาไทย โดยทั่วไปขณะนี้ว่า ศาสตราจารย์ นายแพทย์บุญชุม มาร์ติน นั้นคือ “บิดาของการพลศึกษาสมัยใหม่ของไทย”

จากความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนในวิทยาลัยพลศึกษาด้วยการนำหลักการพลศึกษาสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในครั้งนี้ทำให้วิทยาลัยพลศึกษาที่จัดตั้งขึ้นมาใหม่นี้ได้เป็นวิทยาลัยพลศึกษาแม่แบบและเป็นตัวอย่างที่ศาสตราจารย์ นายแพทย์บุญชุม มาร์ติน ได้นำไปเสนอให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้มีความเห็นชอบและอนุมัติให้เปิดหลักสูตรการฝึกหัดครูพลศึกษาในระดับปริญญาตรีในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เป็นครั้งแรกในประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. 2502 ด้วยการรับเฉพาะนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 8 หรือนักเรียนที่เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรในปัจจุบันนี้เท่านั้นเข้าเรียน เมื่อเรียนสำเร็จตามหลักสูตรการเรียนแล้วผู้เรียนจะได้รับวุฒิปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (พลศึกษา) หรือ ค.บ. (พลศึกษา) การเริ่มต้นในครั้งนี้จึงนับว่าเป็นการเริ่มต้นที่สำคัญยิ่งของการฝึกหัดครูพลศึกษาของไทย เพราะเป็นขั้นตอนที่ทำให้การฝึกหัดครูพลศึกษาของไทยได้ก้าวไปมีบทบาทในระดับอุดมศึกษาได้อย่างสมบูรณ์ และนำไปสู่การเปิดหลักสูตรการฝึกหัดครูพลศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไปอีก คือ ในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกต่อไป

หลักสูตรการฝึกหัดครูพลศึกษาในระดับปริญญาตรีที่ศาสตราจารย์ นายแพทย์บุญชุม มาร์ติน ได้นำเสนอจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและได้รับอนุมัติในครั้งแรกนั้นมีส่วนประกอบด้วยหมวดวิชาต่างๆ ที่สำคัญดังนี้คือ

1. หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป เพื่อช่วยให้ครูพลศึกษาเป็นคนที่สมบูรณ์ มีความรู้ความสามารถทันต่อเหตุการณ์ต่างๆ ตลอดจนสามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้เป็นอย่างดี วิชาในหมวดนี้ที่สำคัญ เช่น วิชาภาษาอังกฤษ วิชาภาษาไทย วิชาประมวลวิทยาศาสตร์ วิชาประมวลคณิตศาสตร์ วิชาประมวลภูมิศาสตร์ วิชาสังคมวิทยา วิชาจิตวิทยาทั่วไป วิชาสังคีตนิยม วิชาศิลปนิยม เหล่านี้เป็นต้น

2. หมวดวิชาครู เพื่อเตรียมให้ครูพลศึกษาเป็นนักการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถในการที่จะจัดการพลศึกษาให้สอดคล้องและเป็นไปตามหลักของการศึกษาและการพลศึกษาควบคู่กันไปได้เป็นอย่างดี เช่น วิชาหลักและปรัชญาการศึกษา จิตวิทยาการศึกษา จิตวิทยาการพัฒนารวมถึงหลักและวิธีการสอนหลักสูตรในโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การวัดและประเมินผลทางการศึกษาและพลศึกษาหลักและวิธีการสอนพลศึกษาเป็นต้น

3. หมวดวิชาเอก (พลศึกษา) แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

ก. กลุ่มวิชาพลศึกษาภาคทฤษฎี เพื่อเตรียมให้ครูพลศึกษาได้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการและปรัชญาพลศึกษาที่ถูกต้อง สามารถดำเนินการเรียนการสอนให้ได้สอดคล้องและความต้องการของสังคมและของนักเรียนในวัยต่างๆ เช่น วิชาหลักและทฤษฎีพลศึกษา วิชากายวิภาคและสรีรวิทยา วิชาวิทยาศาสตร์ การเคลื่อนไหว วิชาหลักการและปรัชญาพลศึกษา วิชาการจัดโปรแกรมพลศึกษา สุขภาพส่วนบุคคลและชุมชนวิชาการปฐมพยาบาล วิชาการป้องกันอุบัติเหตุทางการกีฬา วิชาสวัสดิศึกษา เหล่านี้เป็นต้น

ข. กลุ่มวิชาพลศึกษาภาคปฏิบัติ เพื่อเตรียมครูให้มีความรู้และทักษะในกิจกรรมพลศึกษา

และกีฬาต่างๆ ทั้งของไทยและสากลให้สามารถทำการสอน ทำการสาธิตให้นักเรียนดู และสามารถจัดการแข่งขันตลอดเป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินการแข่งขันกีฬาต่างๆของนักเรียนได้เป็นอย่างดีและถูกต้องตามหลักการของความต้องการ ความสนใจของนักเรียนในวัยต่างๆ ได้ เช่น กระบี่กระบอง ตะกร้อ มวยไทย มวยสากล เกมการเล่นพื้นเมือง เกมการเล่นชั้นพื้นฐาน ฟุตบอล บาสเกตบอล วอลเลย์บอล ห่วงข้ามดาชาย วายน้ำ เทนนิส แบดมินตัน เหล่านี้เป็นต้น

4. วิชาโท เพื่อเปิดโอกาสและเตรียมครูให้มีความรู้ในสาขาหนึ่งสาขาใดที่ตัวเองมีความต้องการและสนใจเพิ่มอีกหนึ่งสาขา โดยอาจจะเลือกเรียนในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ วิชาคณิตศาสตร์ วิชาเคมี วิชาภาษาอังกฤษ วิชาภาษาไทย วิชาสังคมศึกษา หรือสาขาวิชาอื่นๆ ที่เปิดสอนในคณะเดียวกันหรือในคณะอื่นๆ ในมหาวิทยาลัยก็ได้

5. วิชาเลือกเสรี เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความสนใจในวิชาหนึ่งวิชาใดเพื่อเพิ่มพูนความรู้ของตนเองให้กว้างขวางยิ่งขึ้นนอกเหนือจากวิชาต่างๆ ที่ได้กำหนดไว้ในหมวดวิชาต่างๆ ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว

หลักสูตรนี้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้อนุมัติให้ดำเนินการและให้เปิดภาควิชาพลศึกษาในคณะครูศาสตร์เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2502 เพื่อรับผิดชอบและดำเนินการเรียนการสอนโดยได้รับนิสิตที่เรียนจบชั้นเตรียมอุดมศึกษาหรือระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 8 เข้าเรียนเป็นรุ่นแรกในปีการศึกษา 2502 นั้นเอง ผู้ที่เรียนสำเร็จตามหลักสูตรนี้จะได้รับปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (พลศึกษา) หรือ ค.บ. (พลศึกษา)

และในโอกาสพร้อมๆ กันนี้ก็ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรนี้เพื่อเปิดให้ผู้สำเร็จประกาศนียบัตรพลศึกษาเอกและผู้สำเร็จประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (พลศึกษา) จากสถาบันการฝึกหัดครู

พลศึกษาเดิม สามารถมาศึกษาเพิ่มเติมและสำเร็จการศึกษาได้ภายในระยะเวลา 2 $\frac{1}{2}$ ปี ได้เช่นเดียวกัน

ทางฝ่ายกรรมการฝึกหัดครูซึ่งได้ออนโรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษาไปอยู่ในสังกัดเมื่อปี พ.ศ. 2497 แต่ก็ยังฝากให้กรมพลศึกษาเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบในการดำเนินการแทนไปก่อนนั้น ได้พิจารณาเห็นว่าความต้องการครูพลศึกษาเพื่อไปจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนได้มีมากขึ้นโดยเฉพาะในโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษาและประกอบกับผู้ที่เรียนสำเร็จจากโรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษาและวิทยาลัยพลศึกษาที่จัดตั้งขึ้นมาใหม่นั้น ส่วนใหญ่แล้วมักจะสมัครใจสอนในโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษามากกว่า ดังนั้นเพื่อเป็นการสนองความต้องการดังกล่าวนี้ให้เพียงพอกรรมการฝึกหัดครูจึงได้พัฒนาหลักสูตรฝึกหัดครูพลศึกษามัธยมศึกษาขึ้นมาอีกหลักสูตรหนึ่ง โดยอาศัยแนวเดียวกันกับหลักสูตรของวิทยาลัยพลศึกษาที่มีอยู่แล้วนั้น รับนักเรียนที่เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ตามหลักสูตรในขณะนั้น) และใช้ระยะเวลาเรียนต่อ 2 ปี เมื่อเรียนสำเร็จตามหลักสูตรนี้ 2 ปีแล้วจะได้รับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (พลานามัย) หรือ ป.กศ. (พลานามัย) ทั้งนี้เพื่อมุ่งให้ผู้สำเร็จระดับนี้ไปสอนในโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษาเป็นสำคัญ เมื่อหลักสูตรที่ร่างขึ้นมาใหม่นี้ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการแล้ว กรรมการฝึกหัดครูจึงได้ตั้งสถานศึกษาใหม่นี้ขึ้นมาอีกแห่งหนึ่งเมื่อ พ.ศ. 2501 เรียกว่า “โรงเรียนฝึกหัดครูพลานามัย” จริงอยู่แม้ว่าโรงเรียนฝึกหัดครูพลานามัยที่จัดตั้งขึ้นมาใหม่นี้เป็นการจัดตั้งโดยกรมฝึกหัดครูก็ตาม แต่เนื่องจากกรรมการฝึกหัดครูยังไม่มีความพร้อมที่จะดำเนินการด้วยตนเองได้จึงได้ฝากโรงเรียนฝึกหัดครูพลานามัยนี้ให้อยู่ภายใต้การจัดและดำเนินการของกรมพลศึกษาไปก่อนเช่นเดียวกันกับโรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษา

ดังนั้นกรมพลศึกษาในขณะนั้นจึงมีภาระในการดูแลรับผิดชอบในการดำเนินการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษา 3 สถาบันด้วยกัน คือ โรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษา โรงเรียนฝึกหัดครูพลานามัย และวิทยาลัยพลศึกษา ซึ่งเป็นสถาบันที่อยู่ในความรับผิดชอบโดยตรงของกรมพลศึกษาเอง ควบคู่กันไปด้วย

ส่วนวิทยาลัยพลศึกษาซึ่งกรมพลศึกษาได้จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2498 และได้ปรับปรุงหลักสูตรตลอดจนระบบการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักการของการพลศึกษาสมัยใหม่นั้น ในระยะต่อมาด้วยหลักการและปรัชญาการพลศึกษาสมัยใหม่ของศาสตราจารย์ นายแพทย์บุญสม มาร์ติน และด้วยความร่วมมือของวิทยาลัยวิชาการศึกษา (ปัจจุบันมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ) ก็ได้เปิดหลักสูตรพลศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต พ.ศ. 2513 แต่เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและหลักการของวิทยาลัยวิชาการศึกษาในขณะนั้นวิทยาลัยพลศึกษาจึงได้เปลี่ยนชื่อและสถานภาพเป็น “วิทยาลัยวิชาการศึกษาพลศึกษา” ตามไปด้วย โดยมีหลักสูตรการเรียนการสอน 4 ปี และรับเฉพาะนักเรียนที่สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 8 หรือนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรปัจจุบันเข้าเรียน เมื่อเรียนสำเร็จตามหลักสูตรแล้วจะได้รับวุฒิปริญญาวิชาการศึกษาบัณฑิต (พลศึกษา) หรือ กศ.บ. (พลศึกษา) แต่ในด้านความรับผิดชอบในการดำเนินการเกี่ยวกับการเรียนการสอนตลอดจนการบริหารและงบประมาณต่างๆ ยังอยู่ในความรับผิดชอบของวิทยาลัยพลศึกษาและกรมพลศึกษาเหมือนเดิม จนกระทั่งต่อมาในปี พ.ศ. 2517 วิทยาลัยวิชาศึกษาก็ได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดังนั้นวิทยาลัยวิชาการศึกษาพลศึกษาก็ต้องเปลี่ยนฐานะเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษาตามไปด้วย และพร้อมกันนี้ก็ได้ออนสังกัดจากความรับผิดชอบของกรมพลศึกษาไปอยู่ในความดูแลของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแทนตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

4. ยุคปัจจุบัน

หลังจากก้าวสำคัญของการฝึกหัดครูพลศึกษาของไทยที่ได้เริ่มเข้าสู่ยุคใหม่ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2502 ดังได้กล่าวมาแล้ว การฝึกหัดครูพลศึกษาของไทยก็เริ่มบังเกิดผล คือ ทำให้มีบุคลากรทางพลศึกษาที่มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญอย่างแท้จริง ในวิชาพลศึกษาตามแบบและระบบการพลศึกษาสมัยใหม่ กระจายไปทำงานในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยของรัฐเป็นจำนวนมาก บุคคลเหล่านี้ในภายหลังต่อมาก็ได้เป็นเครือข่ายและเป็นกำลังสำคัญในการเปิดหลักสูตรการฝึกหัดครูพลศึกษาในระดับปริญญาบัณฑิตทางพลศึกษาในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่ตนเองสังกัดอยู่ นั้นเพิ่มขึ้นอีกหลายแห่ง เช่น ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาลัยวิชาการศึกษาพลศึกษา กรมพลศึกษา และวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร (ปัจจุบันวิทยาลัยวิชาการศึกษา พลศึกษา และวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตรรวมกัน และยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ) มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เหล่านี้เป็นต้น การที่สถาบันอุดมศึกษาได้เห็นความสำคัญของการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาและสนับสนุนให้เปิดหลักสูตรการฝึกหัดครูพลศึกษาในระดับปริญญาบัณฑิตในมหาวิทยาลัยต่างๆ ดังที่กล่าวมานี้ ได้ช่วยทำให้สามารถผลิตครูที่มีความรู้ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญในวิชาการพลศึกษาแผนใหม่ไปสอนในระดับโรงเรียนชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาได้อย่างแพร่หลายและเพียงพอ

ต่อมาในปี พ.ศ. 2511 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้พิจารณาเห็นว่า เพื่อเป็นการช่วยเสริมสร้างและเพิ่มเติมสมรรถนะและประสิทธิภาพในการฝึกหัดครูพลศึกษาและการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาให้มีความเข้มข้นมีมาตรฐานสูงขึ้นอีก จึงได้ดำเนิน

การพัฒนาต่อไปอีกก้าวหนึ่งด้วยการริเริ่มเปิดหลักสูตรการฝึกหัดครูพลศึกษาในระดับมหาบัณฑิตทางพลศึกษาให้สูงขึ้นมาอีกระดับหนึ่งในปีการศึกษา 2511 นั้นเอง ดังนั้นในปีนั้นจึงนับว่าเป็นศักราชใหม่ของประวัติการฝึกหัดครูพลศึกษาของไทยที่สำคัญอีกตอนหนึ่ง ตามหลักสูตรนี้จะรับเฉพาะนิสิตหรือนักศึกษาที่เรียนจบปริญญาบัณฑิตในสาขาพลศึกษาและมีคะแนนอยู่ในระดับสูงเท่านั้นเข้าเรียนต่อ โดยมีหลักสูตรการเรียน 2 ปี เมื่อผู้เรียนได้เรียนสำเร็จหลักสูตร 2 ปีนี้ แล้วจะได้รับวุฒิปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (พลศึกษา) หรือ ค.ม. (พลศึกษา) หลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความสามารถในเชิงวิชาการทางด้านหลักการและปรัชญาทางพลศึกษาให้มากยิ่งขึ้นเพื่อให้สามารถเป็นผู้นำในสถาบันการศึกษาได้อย่างแท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถาบันการฝึกหัดครูพลศึกษาซึ่งจะรับหน้าที่ผลิตครูพลศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อสนองความต้องการของสถาบันการศึกษาของชาติต่อไป ดังนั้นหลักสูตรการเรียนการสอนในระยะแรกนี้จึงประกอบไปด้วยวิชาต่างๆ อย่างน้อย 48 หน่วยกิต และภาคการเขียนวิทยานิพนธ์อีก 12 หน่วยกิต วิชาต่างๆ ที่จะต้องเรียนในห้องเรียนนั้นจะประกอบไปด้วยวิชาที่สำคัญๆ เช่น วิชาหลักการและปรัชญาทางการศึกษา วิชาสถิติที่จะเป็นเครื่องมือในการทำวิจัย วิชาวิธีการวิจัยเพื่อให้พร้อมที่จะทำการวิจัยและรายงานผลเป็นวิทยานิพนธ์ได้ วิชาหลักการและปรัชญาพลศึกษา การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา การบริหารพลศึกษา เหล่านี้เป็นต้น การเรียนการสอนในวิชาการต่างๆ เหล่านี้จึงมักเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาและวิเคราะห์ สภาพการณ์ต่างๆ ด้วยตนเองทั้งในอดีตและปัจจุบันเพื่อให้สามารถนำมาเปรียบเทียบและพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างแท้จริง

สำหรับหัวข้อวิทยานิพนธ์นั้นเป็นการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในวิธีการศึกษาหาความรู้ตามลำพัง

โดยอิสระเสรีด้วยตนเองตามหัวข้อที่มีความสนใจที่จะนำมาศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้และคำตอบในหัวข้อที่ตนเองสนใจนั้นๆ โดยใช้ความรู้ความสามารถ ที่ได้เรียนในวิชาการต่างๆ มาแล้วนั้นมาเป็นแนวทาง แล้วสามารถนำมาเขียนรายงานการวิจัยในรูปแบบของวิทยานิพนธ์ เพื่อเสนอความรู้ใหม่หรือผลของการแก้ปัญหาที่ตนเองได้มีความสนใจนั้นๆ ได้

ท้ายที่สุดมาถึงปี พ.ศ. 2530 ซึ่งเป็นปีแห่งการพัฒนาการของการฝึกหัดครูพลศึกษาของไทยได้มาถึงจุดสูงสุด คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้พิจารณาเห็นว่าเพื่อให้วิชาชีพพลศึกษาเป็นวิชาที่มีความสมบูรณ์อย่างแท้จริง ตามความต้องการของสังคมไทยและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ความรู้หลักการ และทฤษฎี การเรียนการสอนนักเรียนในระบบโรงเรียนและสถานศึกษาของไทยนั้นควรจะมี ความสอดคล้องกับลักษณะและความเป็นอยู่ของชีวิตในสังคมไทยด้วย ดังนั้นเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ หลักการและทฤษฎีการเรียนการสอนต่างๆ ดังได้กล่าวมาแล้วนี้จึงต้องมีการศึกษาค้นคว้าและวิจัยจากข้อมูล และพื้นฐานของสังคมไทยอย่างจริงจังด้วย วิธีการหนึ่งที่จะสนองความต้องการนี้ได้ก็คือการเปิดให้มีหลักสูตรการเรียนการสอนทางพลศึกษาในระดับปริญญาตรีบัณฑิต ซึ่งเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการทำการศึกษา ค้นคว้าและวิจัยเพื่อบุกเบิกความรู้หลักการและทฤษฎีการเรียนการสอนใหม่ๆ ต่างๆ ที่มีความสอดคล้องกับสภาพการณ์และขนบธรรมเนียมประเพณีของชีวิตในสังคมไทยอย่างแท้จริงได้ ดังนั้นเมื่อได้ตระหนักถึงความสำคัญและจำเป็นดังกล่าวนี้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงได้เปิดหลักสูตรการฝึกหัดครูพลศึกษาในระดับปริญญาตรีศาสตรบัณฑิต

บัณฑิตขึ้นเป็นครั้งแรกในปีการศึกษา 2530 นั้นเอง โดยมีหลักสูตรการเรียนการสอน 3 ปี การเรียนในระดับนี้ถือว่าเป็นการเรียนในระดับสูงที่ต้องอาศัยการศึกษา ค้นคว้าและวิจัยด้วยตนเองเป็นหลัก ดังนั้นการรับนิสิตเข้าเรียนจึงรับเฉพาะนิสิตที่สอบได้เกียรตินิยมหรือได้คะแนนรวมกันไม่น้อยกว่า 3.50 ในระดับมหาบัณฑิต เท่านั้นเข้าเรียน หลักสูตรการเรียนจะแบ่งออกได้เป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนที่หนึ่งเรียกว่าขั้นตอนการเรียนในวิชาต่างๆ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความสามารถในการศึกษาค้นคว้าและวิจัยในทางพลศึกษาได้เป็นอย่างดีเป็นจำนวนอย่างน้อย 36 หน่วยกิต เมื่อมีการแสดงความรู้ความสามารถในขั้นตอนที่หนึ่งแล้ว ค่อยไปก็จะเป็นขั้นตอนที่สอง ผู้เรียนจะต้องแสดงความรู้ความสามารถในการศึกษาค้นคว้าและวิจัย เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ใหม่ทางพลศึกษาพร้อมกับเขียนเป็นรายงานการวิจัยในรูปแบบของวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิตได้ โดยผลงานในส่วนนี้จะต้องมีอย่างน้อยเท่ากับ 24 หน่วยกิต นอกจากการเรียนตามสองขั้นตอนดังกล่าวแล้ว เพื่อให้บัณฑิตได้มีความสามารถที่จะศึกษาค้นคว้าผลงานวิชาการจากตำราและวารสารจากต่างประเทศได้อย่างกว้างขวาง ผู้เข้าเรียนในระดับปริญญาตรีบัณฑิตทุกคนจะต้องมีความรู้ความสามารถที่จะอ่านทำความเข้าใจในด้านผลงานวิชาการได้เพิ่มอย่างน้อยอีกหนึ่งภาษาด้วย ผู้เรียนที่สามารถเรียนสำเร็จตามหลักสูตรและข้อกำหนดของการเรียนในระดับปริญญาตรีบัณฑิตนี้จะได้รับปริญญาตรีศาสตรบัณฑิต (พลศึกษา) หรือ ค.ด. (พลศึกษา)

โดยสรุปแล้ว ในปัจจุบันนี้นอกจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้วก็ได้มีสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐเกือบทุกแห่ง ได้เปิดหลักสูตรการฝึกหัดครูพลศึกษาในระดับปริญญาตรีบัณฑิตนี้ เช่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทร์วิโรฒ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สถาบันราชภัฏเกือบทุกแห่ง เป็นต้น และนอกจากนี้มีสถาบันหลายแห่งได้มีความพร้อม และได้เปิดการเรียนการสอนในระดับปริญญาโท บัณฑิตควบคู่ไปด้วย โดยหวังอย่างยิ่งว่าอีกไม่ช้า ไม่นานสถาบันเหล่านี้คงจะมีความพร้อมและสามารถ เปิดหลักสูตรการฝึกหัดครูพลศึกษานี้ในระดับ ปริญญาตรีบัณฑิตต่อไปได้อีกเช่นเดียวกัน

นอกจากนี้ กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีการจัดตั้งวิทยาลัยพลศึกษาขึ้นมาในขณะนี้จำนวน

ทั้งสิ้น 17 แห่งด้วย ครั้งแรกวิทยาลัยพลศึกษา ทั้ง 17 แห่งนี้มีหลักสูตรตามระบบของวิทยาลัยพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการมีหลักสูตรการเรียนการสอนเพียง 2 ปี และเมื่อเรียนสำเร็จแล้วผู้เรียนจะได้รับวุฒิเพียง ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (พลศึกษา) หรือ ป.กศ. สูง (พลศึกษา) เท่านั้น แต่ในปัจจุบันนี้ วิทยาลัยพลศึกษาทุกแห่งได้เป็นสถาบันสมทบของ สถาบันราชภัฏที่อยู่ในจังหวัดเดียวกันหรือใกล้เคียง ทำให้สามารถพัฒนาหลักสูตรการเรียนเป็นหลักสูตร 4 ปี และเมื่อเรียนสำเร็จตามหลักสูตร 4 ปีนี้แล้วก็จะ ได้รับวุฒิปริญญาบัณฑิตในสาขาพลศึกษาจากสถาบัน ราชภัฏด้วยเช่นเดียวกัน

วรศักดิ์ เพียรชอบ

บรรณานุกรม

ครูสภา. ประวัติครู. พระนคร : โรงพิมพ์ครูสภา, 2501.

จินดาศิริ เทียมเดช. วิเคราะห์บทร้อยกรองของเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา).

ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต แผนกวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ธรรมศักดิ์ มนตรี. “คติพจน์ของ “ครูเทพ” หมวด “น้ำใจนักกีฬา,”. ข่าวสารกรมพลศึกษา. 5 : 4 (เมษายน 2516) ; ปกหลัง.

_____. คติพจน์ของ “ครูเทพ” หมวด “สนามกีฬา,” ข่าวสารกรมพลศึกษา. 2 : 4 (เมษายน 2513) ; ปกหลัง.

_____. โคลงกลอนของ “ครูเทพ” เล่ม 2. พระนคร : โรงพิมพ์ครูสภา. 2514.

_____. โคลงกลอนของ “ครูเทพ” เล่ม 3. พระนคร : โรงพิมพ์ครูสภา. 2515.

_____. โคลงกลอนของ “ครูเทพ”. พระนคร : โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์, 2512. (ที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพท่านผู้หญิง ถวิล ธรรมศักดิ์มนตรี 2512).

_____. บทประพันธ์บางเรื่องของ “ครูเทพ”. พระนคร : เสนาการพิมพ์, 2511. (ที่ระลึกในงานฌาปนกิจศพ นายเดียด สวานายน 9 กุมภาพันธ์ 2511).

_____. แบบสอนอ่านใหม่ เล่ม 1 และ 2. พระนคร : โรงพิมพ์กรุงเทพฯการพิมพ์, 2511. (ที่ระลึกในงานฌาปนกิจศพ นายเดียด สวานายน 9 กุมภาพันธ์ 2511).

_____. แบบสอนอ่านใหม่ สอนธรรมชาติศึกษา อบรมน้ำใจนักกีฬา และพลเมืองดี สำหรับชั้นประถมปีที่ 2-3. พระนคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2511. (ที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพ นายครรชิต เทพหัสดิน ณ อยุธยา 8 มกราคม 2514).

แน่นน้อย ดิดิตรานนท์. เสนาบดีกระทรวงธรรมการในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.

วิโรจน์ วงษ์ทน. แนวคิดผลงานทางพลศึกษาและกีฬาของเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

กระทรวงศึกษาธิการ “หลักสูตรฝึกหัดครูพลศึกษา พ.ศ. 2493,” วิทยาจารย์. 49 : 10 ตุลาคม 2493. หน้า 75-90.

_____. “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษา,” วิทยาจารย์. 49 : 9 ตุลาคม 2493, หน้า 71-73.

_____. “การกรีฑาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2463,” วิทยาจารย์. เล่ม 21 ตอนที่ 5-7, (2463), หน้า 365-366.

- กระทรวงศึกษาธิการ. “การกรีฑาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2465,” *วิทยากรย์*. เล่ม 23 ตอนที่ 1-12, (2465-2466), หน้า 463-473.
- _____. “กรรมการสอบไล่กายบริหารประจำศก 128,” *วิทยากรย์*. เล่ม 10 ตอนที่ 3-6, (ร.ศ. 129), หน้า 141.
- _____. “การแข่งขันฟุตบอล ศก 2458” *วิทยากรย์*. เล่ม 15 ตอนที่ 16-17, (2458), หน้า 788-789.
- _____. “กำหนดวิชาพิเศษสำหรับครูในโรงเรียนประถมและมัธยม ร.ศ. 126,” *วิทยากรย์*. เล่ม 7 ตอนที่ 14-16, (ร.ศ. 126), หน้า 510
- _____. “การสอบไล่ประโยคต่างๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี พ.ศ. 2462,” *วิทยากรย์*. เล่ม 20 ตอนที่ 16-17, (2463), หน้า 1306-1311.
- _____. “การสอบไล่ประโยคต่างๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี พ.ศ. 2463,” *วิทยากรย์*. เล่ม 21 ตอนที่ 21-23, (2464), หน้า 1380-1391.
- _____. “การสอบไล่ประโยคต่างๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี พ.ศ. 2404,” *วิทยากรย์*. เล่ม 22 ตอนที่ 22-23, (2464-2465), หน้า 1620.
- _____. “คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ 43/4851,” *วิทยากรย์*. เล่ม 20 ตอนที่ 20-21, (2463), หน้า 1605.
- _____. “คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ 19/2064,” *วิทยากรย์*. เล่ม 21 ตอนที่ 13-14, (2464), หน้า 867-868.
- _____. “คำสั่งกรมตรวจ,” *วิทยากรย์*. เล่ม 7 ตอนที่ 22-24, (ร.ศ.126).
- _____. “แจ้งความกรมศึกษาธิการ เรื่อง การสอบไล่กายบริหารสำหรับให้ประกาศนียบัตรตั้งนักเรียนมัธยมเป็นหัวหน้านักเรียนมัธยมด้วยกัน,” *วิทยากรย์*. เล่ม 3 ตอนที่ 18-20, (ร.ศ. 122), หน้า 560-561.
- _____. “โปรแกรมของสามัคยาจารย์สโมสรสถาน,” *วิทยากรย์*. เล่ม 5 ตอนที่ 1-5, (ร.ศ. 124), หน้า 86-87.
- _____. “โปรแกรมของสามัคยาจารย์สโมสรสถาน ร.ศ. 130,” *วิทยากรย์*. เล่ม 12 ตอนที่ 1-3, (ร.ศ. 130), ปกหลัง.
- _____. “โปรแกรมของสามัคยาจารย์สโมสรสถาน ศ.ก. 2457,” *วิทยากรย์*. เล่ม 15 ตอนที่ 1-2, (2457), ปกหลัง.
- _____. “แผนก คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ 16/1702,” *วิทยากรย์*. เล่ม 23 ตอนที่ 13-24, (2466), หน้า 1466-1467.
- _____. “เพิ่มเติมและแก้ไขการฝึกหัดครูและหลักสูตรครูมูลประถม มัธยม,” *วิทยากรย์*. เล่ม 23 ตอนที่ 13-24, (2466), หน้า 1116-1118.
- _____. “เรื่องการสอนวิชาญญัติสุ,” หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ศธ. 4. 4/4.

- _____ . “เรื่องการสอนไล่วิชาฝึกหัดกำลังกาย,” หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ศธ. 62/9.
- _____ . “เรื่อง ขอนายสนั่น เป็นครูผู้ช่วยและขอรูปภาพแผนที่สำหรับนักเรียน ขอตั้งหอสมุดโรงเรียนฝึกหัด
อาจารย์,” หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ศธ. 53. 1/10.
- _____ . “เรื่องข้อบังคับการแข่งขันฟุตบอลของกรมศึกษาธิการ,” หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ศธ. 16/6.
- _____ . “เรื่องทำเหรียญรางวัลผู้ชนะในการกรีฑา,” หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร. 6ศ1/48.
- _____ . “เรื่องนายสนั่น แต่งตำรากายกรรม,” หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ศธ. 9.2/19.
- _____ . “เรื่องประกาศเพิ่มวิชาญัตติสูเข้าในหลักสูตรครูประถมและมัธยม,” หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ศธ.
2/92.
- _____ . “เรื่องระเบียบการฝึกหัดกายบริหาร,” หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ศธ. 2/104.
- _____ . “เรื่องระเบียบการฝึกหัดครูพลศึกษา,” หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ศธ. 2/167.
- _____ . “เรื่องสามัคยาจารย์สมาคม” หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ศธ. 62/9.
- _____ . “เรื่องส่งคำแนะนำการฝึกซ้อมกรีฑาสำหรับนักเรียนให้มณฑลต่างๆ,” หอจดหมายเหตุแห่งชาติ.
ศธ. 9.2/19.
- _____ . “หลักสูตรครูมูล,” วิทยาจารย์. เล่ม 10 ตอนที่ 14-17 (ร.ศ. 129), หน้า 777-781.
- _____ . “หลักสูตรโรงเรียนอาจารย์สำหรับชั้นประถมศึกษา,” วิทยาจารย์. เล่ม 2 ตอนที่ 3-7 (ร.ศ. 121-
122), หน้า 115-116.
- ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 45 ภาค 2 พ.ศ. 2480 ของกรมพลศึกษา หน้า 2831-2833 วันที่ 14 กุมภาพันธ์
พ.ศ. 2480.
- ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 50 หน้า 873 ลงวันที่ 30 มกราคม 2476.

การสัมภาษณ์บุคคล

นายนิคม พลสุวรรณ เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2545 เรื่อง การฝึกหัดครูพลศึกษา เมื่อครั้งเป็นโรงเรียน
พลศึกษากลาง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิพิธพร แก้วมุกดา อดีตอาจารย์วิทยาลัยพลศึกษา และวิทยาลัยวิชาการศึกษา พลศึกษา
เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2545 เรื่อง “การเปลี่ยนสถานะภาพของวิทยาลัยพลศึกษาเป็นวิทยาลัยวิชา
การศึกษา พลศึกษา”